

11. Щеголева Т. Л. Формування професійної культури майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення дисциплін гуманітарного циклу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Т. Л. Щеголева. — Хмельницький, 2007. — 20 с.

У статті обґрунтовано педагогічні умови і модель формування професійної культури учнів вищих професійних училищ сфери обслуговування. Обрано підходи, які відповідають педагогічним умовам, етапам і компонентам формування професійної культури: гуманістичний, організаційний, особистісний, аксіологічний, компетентнісний і культурологічний. Висвітлено розроблений автором факультативний спецкурс.

Ключові слова: професійна культура, вище професійне училище, сфера обслуговування, учні вищих професійних училищ

В статье обоснованы педагогические условия и модель формирования профессиональной культуры учащихся высших профессиональных училищ сферы обслуживания. Избраны подходы, которые отвечают педагогическим условиям, этапам и компонентам формирования профессиональной культуры: гуманистический, организационный, личностный, аксиологический, компетентностный и культурологический. Отображен разработанный автором факультативный спецкурс.

Pedagogical terms and model of forming of professional culture of studying higher professional schools of sphere of service are grounded, approaches, which respond to the pedagogical conditions, stages and components of forming of professional culture, are select: humanism, organizational, personality, values, jurisdiction and cultural. The optional special course developed an author is represented.

УДК 377
ББК Ч 46

І.М. Савченко
м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПОЧАТКОВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ: ДЕФІНІТИВНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета статті полягає у дефінітивній характеристиці наукового апарату дослідження з проблеми стандартизації в системі початкової професійної освіти Російської федерації, що є однією з умов формування релевантної методології дослідження.

Динамічні процеси модернізації професійно-технічної освіти (ПТО) України в контексті загальноєвропейських та світових тенденцій розвитку суспільства зумовлюють необхідність першорядного дослідження проблем вдосконалення *якості професійної освіти*. Загальновизнано, що якісна професійно-технічна освіта постає вагомим чинником диверсифікації економіки в умовах ринку праці. Однією з її складових, що сьогодні має надзвичайну актуальність в умовах розвитку і вдосконалення ринкових відносин у конкурентному освітньому середовищі, є соціально-педагогічний феномен *стандартизації в галузі професійної освіти і навчання* (ПОН). А сучасним засобом проектування якісного освітнього продукту, який гармонійно поєднує запити особистості, суспільства, держави виступають державні стандарти ПТО.

На думку доктора педагогічних наук, професора, академіка Російської академії освіти, іноземного члена Академії педагогічних наук України, лауреата Державної премії РФ Олександра Новікова в сучасній системі освіти, виникає новий напрям педагогічної культури – *педагогічний стандарт*. Отже, *стандартизацію в галузі ПОН* доцільно розглядати передусім як педагогічну категорію.

Предметом нашого дослідження є процес виявлення особливостей стандартизації в системі початкової професійної освіти (ППО) Російської Федерації (РФ), що обумовлено рядом чинників, а саме:

– інтересом українських науковців, педагогів, розробників стандартів до розвитку процесів вдосконалення змісту ППО РФ під впливом інтеграційних і глобалізаційних процесів, які останнім часом мають надзвичайний вплив на процеси комплексного підходу щодо підвищення якості ППО та в аспекті формування національної системи та рамки кваліфікацій;

– необхідністю порівняння процесів стандартизації, що відбуваються в наших країнах з метою виявлення і використання прогресивних моделей, форм, методів стандартизації під час розробки стандартів, з подальшою орієнтацією на збереження автентичності національної освіти;

– необхідністю здійснення аналізу впливових та випереджувальних факторів, які є рушійними факторами розробки нових вітчизняних моделей та поколінь стандартів, а також з метою збагачення національної системи освіти та підвищення якості підготовки робітничих кадрів.

Сьогодні освітні стандарти ППО РФ стають реальністю завдяки поєднанню педагогічної теорії, практики та освітнього права. В Російській Федерації було визнано провідну роль стандартизації початкової професійної освіти, яка на думку Г. Файзуліної, у зв'язку з високою динамікою соціально-економічних змін, повинна сприйматись як постійний процес адаптації і оптимізації змісту освіти, який надасть освітній діяльності більш чіткої цільової спрямованості, підвищить відповідальність за результати всіх учасників освітнього процесу [12]. Що відповідно і було закріплено рядом нормативно-правових актів (Конституцією РФ та Законом «Про освіту»), згідно яких державний освітній стандарт (ДОС) ППО виступає в Російській Федерації з 1992 р. як законодавча, а з 1993 р., як конституційна норма і гарантує з боку держави право громадян на якісну освіту. На зміну першій моделі ДОС ППО (1994-1996 рр.) прийшла друга (2001 р.), а на порядку денному – створення моделі стандартів нового покоління, що ґрунтується на новій парадигмі освіти: роботодавець визначає чому вчить, система освіти - як вчить. Тому, сьогодні в Росії визнається необхідність підготовки виробничого персоналу на основі якісного професійного стандарту, де роботодавцем окреслюються необхідні виробничі операції, технологічні процеси, функції, компетенції і рівні кваліфікації, яких потребує та чи інша професія, і які стають основою освітніх стандартів ППО РФ.

Слід зазначити, що кожний досліджуваний процес в науці має власну термінологію та понятійно-категоріальний апарат, якій визнаний одним із провідних пізнавальних засобів, що застосовується в науковій практиці і відіграє одну з ключових ролей в отриманні об'єктивно істинних наукових знань. Його використання свідчить про багатогранність, складність, інтегративність проблеми. За його допомогою забезпечується оптимальний зв'язок засобів наукового пошуку і його результату. Зазначимо, що під *поняттям* у філософському аспекті ми розуміємо предмети та явища об'єктивного світу, форму мислення в її властивостях, зв'язках, ознаках. Ключові, фундаментальні, важливі наукові поняття, які відображають найбільш суттєві, найістотніші сторони, закономірні зв'язки і відношення реальної дійсності і пізнання називаються *категоріями* (грец.- стверджувати). У свою чергу, стисле логічне визначення, що встановлює суттєві відмінні ознаки, значення тлумачення термінів і понять, його зміст і межі становлять *дефініцію* (лат. - визначення) [13].

В останні роки, в процесі наукових дискусій щодо обґрунтування концептуальних підходів розробки та впровадження нових моделей стандартів ППО в контексті випереджувального розвитку освіти, ми спостерігали за доволі суттєвими розбіжностями, широким спектром визначень і тлумачень наукового апарату проблемного поля стандартизації в галузі ППО РФ. Ці дефініції, на наш погляд, є одночасно предметом рефлексії та теоретичного аналізу, які змушують нас зробити висновок про те, що невирішені проблеми категоріально-понятійного апарату призводять до певної невизначеності і

потребують конкретизації. Загальноновизнано, що понятійний апарат наукової роботи має бути гранично точним, ефективним та відповідати завданням, які мають бути розв'язані у дослідженні.

Це спонукало нас звернутись до ряду наукових праць російських та українських вчених: Т. Десятова, М. Коулза, А. Мурав'йової, О. Олійникової (стратегія формування національної системи кваліфікацій); В. Байденко, Б. Гершунського, Є. Днепров, В. Краєвського, А. Лейбовича, Н. Машукової, Н. Ничкало, І. Смирнова, Н. Селезньової (концепції змісту професійної освіти і навчання, кваліфікаційних, професійних, федеральних державних освітніх стандартів, як стабілізаційної основи підготовки конкурентоспроможних фахівців); Є. Зеєра, Л. Паниної, Г. Полуніної (кваліфікації, компетентності і компетенції учнів професійних навчальних закладів); А. Арнольда, С. Гончаренко, Ю. Дік, О. Дубинчук, В. Скакун, Ю. Шмакова (проблеми стандартизації процесу підготовки виробничого персоналу та реформування освітніх систем у контексті світової практики).

Структуру понятійно-категоріального апарату дослідження утворює цілий комплекс взаємопов'язаних базисних дефініцій, а саме: *якість освіти, зміст освіти, стандартизація, освітній стандарт, професійний стандарт, Федеральний державний освітній стандарт початкової професійної освіти, національна система кваліфікації, національна рамка кваліфікації*, які є складовою цілісного поняття «*стандартизація в галузі початкової професійної освіти Російської Федерації*».

Для розкриття змісту термінологічного словосполучення «*якість освіти*» звернемося до української енциклопедії освіти, де воно розглядається як збалансована відповідність певного освітнього рівня численним потребам, цілям, умовам, затвердженим освітнім нормам і стандартам, що встановлюється для виявлення причин порушення цієї відповідності та управління процесом поліпшення якості. Вона виступає предметом вивчення філософії, психології, педагогіки, менеджменту освіти, політології, соціології, економіки та інших наук [3, с.1017]. *Якість професійно-технічної освіти*, визначає сукупність показників, які впливають на розвиток формування професійних компетенцій учнів: зміст освіти, форми та методи навчання, обсяги фінансування, стан матеріально-технічної бази, рівень кадрового потенціалу, навчально-методичне забезпечення навчального процесу тощо.

Підготовка кваліфікованих робітників реалізується через зміст професійно-технічної освіти. *Зміст освіти* – найважливіша категорія дидактики, котра в результаті тривалого розвитку педагогічного знання полягає не лише в засвоєнні знань, формуванні умінь, навичок та інтелектуальному розвитку людини. Ця категорія є відображенням усіх елементів соціального досвіду, в якому цілі навчання поєднуються з вихованням особистості. Зважаючи на феномен прямого зв'язку між змістом професійно-технічної освіти та продуктивністю виробництва, сучасною тенденцією є постійне спрямування зусиль на вдосконалення і оновлення її змісту [6].

В.Краєвський розглядає *зміст освіти* як досвід, що складається з чотирьох елементів, а саме: досвіду пізнавальної діяльності, зафіксованого у формі її результатів - знань; досвіду здійснення відомих способів дії - в формі умінь діяти за зразком; досвіду творчої діяльності - в формі умінь приймати нестандартні рішення в проблемних ситуаціях; досвіду здійснення емоційно-ціннісних відносин - в формі особистісних орієнтацій. Засвоєння цих типів досвіду дозволяють сформувати у учня здібності здійснювати складні види дій, які в сучасній педагогічній літературі носять назву компетентностей, надають особистості успішно функціонувати в суспільстві, пристосуватись до соціальної системи, і в той же час вміти діяти творчо [6].

Зміст освіти визнається найважливішим чинником, який впливає на якість освітніх послуг та встановлюється й реалізується завдяки стандартам. Теоретичними дослідженнями з'ясовано: розвиток і здійснення будь якої професійної діяльності реалізується за певними

алгоритмами, технологічними операціями, нормативами, які підпорядковані меті і цілям діяльності в конкретній галузі. В більшості галузей діяльності такі цілі реалізуються завдяки *стандартам*.

Термін «*стандарт*» (з англійської – норма, зразок) вживається на означення як еталон, модель, встановлений комплекс норм або правил, які використовують з метою співставлення з ними інших подібних об'єктів, що затверджений компетентним органом. Поняття «*стандарт*» було запозичене в педагогічну галузь з виробничої сфери, в зв'язку з цим, багато педагогів сприйняли його як щось шаблонне, що обмежує і перешкоджає творчості та виключає певну свободу викладача і учня. Але, ставши компонентом педагогічної сфери, освітній стандарт, безумовно, сформував свої специфічні риси і став виконувати функцію показника якості освіти щодо визначення рівня професійної освіти і сприяти тому, щоб цей рівень підтримувався [11]. З довідкових джерел відомо, що *Державні освітні стандарти* є важливим елементом будь-якої національної системи освіти, тип якої визначається політичними, соціально-економічними умовами, традиціями визначеної країни тощо. У свою чергу, тип системи освіти впливає на функції, вид і структуру освітніх стандартів [3, с.871]. Недостатня дослідна діяльність призводить до того, що стандарти, які є доволі новим освітнім утворенням, на практиці загострюють проблеми їх розробки та реалізації, які доволі часто здійснюються шляхом спроб та помилок.

Освітній стандарт, означає також, за визначеннями В. Полонського еталонний рівень освіти, необхідний для даного суспільства в певний проміжок часу, а також правила, вимоги, принципи для загального і багатократного використання в сфері освіти.

Основоположник російської теорії стандартизації В.Байденко стверджує, що *освітній стандарт* затребуваний сьогодні як новий соціально-педагогічний феномен, тим що задовольняє запит на упорядковане різноманіття форм, типів і видів освіти» [1,с.9]. Цей феномен сприяв виникненню в РФ у 90 роках ХХ століття нового наукового педагогічного напрямку *стандартизації в галузі початкової професійної освіти* — процесу розроблення і встановлення єдиних вимог щодо обов'язкового змісту освітньої діяльності з підготовки працересурсного потенціалу в однотипних навчальних закладах, який є визнаною комплексною федеральною нормою якості, прийнятої до виконання на території країни.

Дефініцію «*стандартизація*» В. Краєвський пропонує розглянути як спосіб нормативної реалізації змісту освіти на рівні структури учня. В конструктивно-технічному плані стандарти розглядаються ним як система рамкових обмежень, яка визначає поле широкого конструювання варіативного змісту освіти. Стандарт встановлює ті елементи освіти, без яких не уявляється повноцінна освіта випускника [6, с. 180].

Стандартизація в галузі початкової професійної освіти, як системний процес має свій об'єкт та галузь використання. У нашому випадку, об'єктом стандартизації є зміст *початкової професійної освіти* та система його формування, форми і періодичність перевірки рівня знань, умінь та професійної кваліфікації учнів, слухачів професійно-технічних навчальних закладів, засоби кваліфікаційної атестації випускників, навчально-плануюча документація.

Стандарт ППО РФ, як складне системне педагогічне утворення має: структуру (складові); рівні (національний, федеральний, регіональний); компоненти (аксіологічний, когнітивний, діяльно-творчий, особистісний); моделі, які властиві різним поколінням стандартів; критерії якості та відповідну функціональність (забезпечує єдність освітнього простору, є інформаційною основою та нормою для учасників освітнього процесу, виступає гарантом якості та адекватності стандарту потребам соціуму тощо). Він спрямований на об'єкти (учні, знання, педагогів) та розробляється у відповідності до принципів (повнота, науковість, відкритість, динамічність, гнучкість, ефективність, змістовність, лаконічність). Його розробниками можуть бути навчальний заклад, органи управління освітою, корпорації, фірми, відповідні агенції.

Для розкриття змісту термінологічного словосполучення «Державний освітній стандарт» звернемось до глосарія відкритої освіти, в якому його представлено, як соціальну норму освіти і освіченості, що розробляється і вводиться відповідно до Конституції РФ, містить федеральний і національно-регіональний компоненти. Федеральний компонент ДОС визначає в освітньому порядку обов'язковий мінімум змісту основних освітніх програм, максимальний обсяг навчального навантаження учнів, вимоги до рівня підготовки випускників [2].

Згідно Правил розроблення і затвердження федеральних державних освітніх стандартів *Федеральний державний освітній стандарт початкової професійної освіти* (ФДОС ППО) представляє собою сукупність вимог, обов'язкових при реалізації основних професійних освітніх програм за визначеною професією всіма освітніми установами професійної освіти на території Російської Федерації, що мають право на реалізацію основної професійної освітньої програми з даної професії і мають державну акредитацію [9]. ФДОС ППО повинні забезпечувати єдність освітнього простору Російської Федерації, наступність основних освітніх програм початкової професійної освіти, виступати гарантом конституційних прав людини.

Як показало дослідження з проблеми «Особливості стандартизації в галузі початкової професійної освіти Російської Федерації» — цей процес знаходиться під впливом міжнародних тенденцій у сфері ПОН та розглядається науковцями не як самостійний, вузький, ізольований процес. Він тісно пов'язаний зі створенням національної системи кваліфікацій (НСК), центральним ядром якого є національна рамка кваліфікацій (НРК) та з розробленням професійних стандартів, які є основою для розробки федеральних державних стандартів ППО РФ, а також орієнтований на кінцевий результат навчання. Опис програм стандарту, з позицій результатів навчання дозволяє: чітко визначити чого досягне учень при успішному завершенні навчання; забезпечити прозорість і порівнянність стандартів як в середині, так і між кваліфікаціями; забезпечити єдиний формат між вимогами сфери праці, змістом програм і оцінюванням результатів навчання.

Комплексне вирішення цього процесу (розроблення професійних стандартів, національної системи кваліфікації та галузевих рамок кваліфікації) в Росії потребувало створення відповідного незалежного органу, який представляв би потреби роботодавців. Тому, значною подією стало створення такої організації як Російський союз промисловців і підприємців (РСПП) та Національної агенції з розвитку кваліфікацій.

М. Коулз, О. Олійникова, А. Муравйова розглядають поняття «національна система кваліфікацій», яке увійшло у науковий обіг порівняно нещодавно, як сукупність механізмів правового і інституціонального регулювання попиту на кваліфікації робітників з боку ринку праці і пропозицій кваліфікацій з боку системи освіти і навчання, яка містить: перелік видів трудової діяльності, в якому професії згруповано за галузями професійної діяльності і рівнями кваліфікації; професійні стандарти за галузями професійної діяльності; процедури визнання професійних стандартів; національну рамку кваліфікацій; інституціональні, організаційні і методичні механізми розробки і реалізації національної або регіональної політики в галузі кваліфікацій; каталог кваліфікацій, ранжируваних за рівнями, по кожній галузі професійної діяльності з зазначенням результатів необхідної освіти і навчання (компетенцій) у вигляді каталогу програм навчання; систему забезпечення якості кваліфікацій (процедури оцінювання і підтвердження, сертифікації кваліфікацій, засвоєних під час формальної і неформальної освіти і трудового досвіду) [8, с.7].

Національна рамка кваліфікації (НРК), на їх думку, тлумачиться як референціальний конструкт, який встановлює зв'язок між результатами освіти або навчання і діяльністю, яка затребувана ринком праці, з одного боку, і класифікованими, типологізованими кваліфікаціями професійної освіти й дипломами, які видаються в системі освіти, з іншої. Завдяки НРК, ці зв'язки стають більш прозорими [8, с.17]. Аналіз світового досвіду з

проблеми призвів до усвідомлення логічного алгоритму європейських підходів: встановлення для кожної галузі професійної діяльності стандартів (на основі функціонального аналізу), які дозволяють визначити основні професійні вимоги до кваліфікації і перенос їх в національну рамку кваліфікацій де кожний стандарт співвідноситься з певним рівнем кваліфікації і містить вимоги до якості виконання робітником трудових функцій [8, с.17, 32]. Отже, професійний стандарт стає важливою складовою процесу як розроблення НСК, так і основою державних освітніх стандартів ППО РФ.

Категорію «*професійний стандарт*» РСПП пропонує розглянути в такий спосіб — це багатофункціональний документ, що встановлює в рамках конкретного виду професійної діяльності вимоги до змісту і якості праці, умови його здійснення, рівень кваліфікації, компетенції робітника з врахуванням забезпечення продуктивності праці і якості виконаних робіт, вимоги до професійної освіти і навчання, яка необхідна щодо відповідності даній кваліфікації. На думку Ю.Тукачева, професійно-психологічними компонентами професійного стандарту сьогодні виступають ключові кваліфікації, компетенції, акмеологічні інваріанти професіоналізму. Для роботодавця професійний стандарт має актуальність в зв'язку з тим, що він постійно використовується при атестації персоналу, визначенні посадових обов'язків робітників тощо. А конкретизація в професійних стандартах завдань, яка стоїть перед робітником, мотивує його до усвідомленої професійної діяльності і стимулює розвиток кар'єри. У новому тисячолітті актуальність професійних стандартів зростає в зв'язку з тенденціями глобалізації світового ринку та розширенням процесів міграції робочої сили. Сертифікація робітника відповідно стандарту професійного співтовариства або наявність диплому міжнародної акредитації надає йому значні конкурентні переваги в будь-якій державі щодо працевлаштування у порівнянні зі звичайним дипломом.

Аналіз викладеного засвідчує, що дослідження проблеми «Особливості стандартизації в галузі початкової професійної освіти Російської Федерації» базується на представлених нами основних поняттях та дефініціях. Російські педагоги, науковці, представники промисловості і бізнесу єдині в поглядах на те, що сьогодні фонд важливих професіографічних відомостей має тенденцію до відносно швидкого морального старіння, світ професій відзначається нестабільністю, відбувається зміна у зв'язках праці і професійної освіти [14]. Ось чому, сьогодні стандарти вимагають постійного корегування та концептуального та методологічного оновлення відповідно викликам часу, що в свою чергу відображається у необхідності постійного вдосконалення категоріально-понятійного апарату з проблеми стандартизації, як в галузі ПТО України, так і в галузі ППО РФ.

Література:

1. Байденко В. И. Образовательный стандарт. Опыт системного исследования. / В.И. Байденко — Новгород: НовГУ им. Ярослава Мудрого, 1999. — 440 с.
2. Глоссарий відкритої освіти [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.info.mesi.ru/program/g_4.html
3. Енциклопедія освіти / Акад.пед. наук України. Т. О.Лукина. Якість освіти. ; головний ред. В. Кремень. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 1040 с.
4. Зеер Э. Идентификация универсальных компетенций выпускников работодателем / Э. Зеер, Д. Заводчиков // Высшее образование в России. — 2007. — № 11. — С. 39–45.
5. Краевский В. В. Косметикой не обойдешься, требуются новые подходы / В. В. Краевский // Директор школы. — 2002. — № 8. — С. 18-23. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ecsocman.edu.ru/direktor/msg/179580.html>
6. Краевский В. В. Основы обучения. Дидактика и методика : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В. В. Краевский, А. В. Хуторской. — М. : Издательский центр «Академия», 2007. — 352 с.,

7. Кудикіна Н.В. Державний стандарт професійно-технічної освіти як регулятор її відповідності соціально-економічним реаліям / Н.В. Кудикіна [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Rpzn/2008-2/08knvser.pdf
8. М. Коулз, О. Н. Олейникова, А. А. Муравьева. Национальная система квалификаций. Обеспечение спроса и предложения квалификаций на рынке труда / Коулз М., Олейникова О. Н., Муравьева А. А. — М.: РИО ТК им. А.Н. Коняева, 2009. — 115с.
9. Машукова Н. Д. Принципы формирования профессиональных стандартов и их сопряженность с образовательными стандартами / Н. Д. Машукова // Сред. проф. образование. — 2002. — № 1.
10. Правила разработки и утверждения федеральных государственных образовательных стандартов. Утверждены постановлением Правительства Российской Федерации от 24 февраля 2009 г. N 142.[Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://mon.gov.ru/dok/prav/obr/5208/>
11. Томашенко В. Стандарти ПТО: методологічні та організаційні засади розробки і впровадження / Віталій Томашенко // Професійно-технічна освіта. — 2003. — №1. — С. 21-22.
12. Файзуллина Г. З. Об эффективности введения стандартов начального профессионального образования / Г.З. Файзуллина [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.udmedu.ru/files/IK1/2-95_.doc
13. Философский словарь / Под ред. И.Т. Фролова. - 4-е изд.-М.: Политиздат, 1981. - 445 с.
14. Я в профессии и профессиональное Я: результаты исследований: / Н. С. Глуханюк, Е. В. Дьяченко; Рос. гос. проф.-пед. ун-т. — Екатеринбург : Издательство РГППУ, 2005. — 172 с.

Цель статьи заключается в дефинитивной характеристике научного аппарата проблемы стандартизации в системе начального профессионального образования Российской Федерации, что является одним из условий формирования релевантной методологии исследования.

Ключевые слова: содержание образования, качество образования, стандарт, стандартизация, начальное профессиональное образование, профессиональный стандарт, национальная система квалификаций, национальная рамка квалификаций.

Aim of this article is to achieve the definityve characteristic of standardization problem in the initial professional education of the Russian Federation, which is one of the terms of relevant research methodology.

Keywords: educational content, quality of education, standardization, standard, initial professional education, professional standards, National Qualifications, National Qualifications Framework

УДК 377.1 (075.8)
ББК 74.56

Л.М. Сергеева
м. Київ, Україна

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Постановка проблеми. В умовах перебудови структур управління професійно-технічною освітою з позицій ринкових відносин, необхідно враховувати досвід процесу децентралізації в країнах з розвинутою ринковою економікою. Однак, механічне перенесення моделей управління з одного соціокультурного й політичного середовища до іншого практично неможливе, оскільки менеджмент в освіті зумовлюється сукупністю чинників: ментальністю населення, формою державного устрою, соціокультурною спадщиною, типом власності, розвиненістю ринку тощо. Здійснення поступового запровадження механізмів децентралізації управління системою професійно-технічної освіти (ПТО) може здійснюватися в системній взаємодії з певними чинниками.

Аналіз останніх досліджень. Удосконаленню процесів управління в організації присвячені наукові праці відомих зарубіжних теоретиків наукового менеджменту (М. Альберт, С. Паркінсон, А. Файоль, Ф. Тейлор, М. Хедоурі та ін.) та вітчизняних учених (Л. Даниленко, Л. Калініна, В. Кремінь, В. Олійник, С. Ніколаєнко, В. Мельниченко, В. Медвідь та ін.), які обґрунтували теоретико-методологічні засади управління організацією, визначили необхідність гнучкої системи управління ПТНЗ, що пристосована